

В. Набоков «Бліде полум'я», М. Павич «Хозарський словник» та ін.; ⁹Твори англійською (М. Джойс «Полудень» — див. Иностранная литература. — 1994. — № 5. — С. 248-249), російською («Роман» — www.cs.ut.ee/~roman_l/hyperfiction/htroman.html) мовами тощо.

Л. В. Непон-Айдачич, к. філол. н., доц. (м. Київ)

АНТРОПОНІМИ, ПОХІДНІ ВІД ЛЕКСЕМИ *KWIAT* (‘КВІТКА’), У ПОЛЬСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ*

*У статті досліджуються антропоніми, похідні від лексеми *kwiat* (‘квітка’), у синхронії та діахронії, аналізується значення вивчення лексико-семантичної мотивованості власних назв людей для реконструкції польського мовного образу квітки та польської мовної картини світу загалом.*

*The article investigates anthroponyms, which are derivative from the lexeme *kwiat* (‘flower’), in synchronism and diachronism, analyses significance of the studying lexical and semantic motivation of the person’s proper names for reconstruction of the Polish linguistic view of the flower and of the Polish linguistic image of the world in general.*

Основним завданням сучасних етнолінгвістичних досліджень є реконструкція картини світу, закріпленої в мові певного етносу. Під мовною картиною світу ми розуміємо “історично сформовану в повсякденній свідомості даного мовного колективу та об’єктивовану в мові сукупність уявлень про світ, певний спосіб мовної концептуалізації дійсності”¹. Описові фрагментів польської мовної картини світу присвячено чимало праць, наймасштабнішим серед яких є “Словник народних стереотипів і символів”². Третій том цього лексикографічного проекту планується присвятити рослинам. Етнолінгвістичний словник “Слов’янські старожитності”³ також надає цінні відомості про польський мовний образ квітів на широкому загальнослов’янському тлі. Праці Н. Панасенко⁴, К. Пастусяк⁵, Д. Пекарчик⁶, К. Щесняк⁷, Є. Бартмінського⁸ й С. Небжеговської-Бартмінської⁹, а також окремі томи журналів “Коди слов’янських культур”¹⁰, “Мова та культура”¹¹ реконструюють уявлення про рослини, зафіксовані в слов’янських мовах. Ми також аналізували окремі семантичні аспекти польського мовного образу

квітів у своїх попередніх розвідках¹². С. Толстая, розглядаючи співвідношення кодів культури й культурних концептів, зазначала, що “для культурної семантики рослин будуть важливими усі випадки кодування різноманітних об’єктів рослинними знаками”¹³. Концептуальні коди учена визначає як “такі коди, які об’єднують знаки на підставі спільного змісту”¹⁴.

Для всебічного вивчення польського мовного образу квітів важливим, на нашу думку, є дослідження такого аспекту взаємодії квіткового та людського концептуального кодів, який на вербальному рівні реалізується у вигляді лексико-семантичної мотивованості антропонімів лексемою *kwiat* та її гіпонімами. Аналіз особливостей міжкодової взаємодії, зафіксованої в польських антропонімах, похідних від лексеми *kwiat*, є метою запропонованої праці.

У цій розвідці об’єктом нашого вивчення є антропоніми, тобто імена, прізвища, прізвиська, псевдоніми, патронімічні та геральдичні назви, мотивовані лексемою *kwiat* (‘квітка’). Предметом аналізу є особливості лексико-семантичної деривації зазначених антропонімів.

Під *іменем* ми розуміємо “особову власну назву, яку дитина отримує з волі батьків або опікунів... Ім’я – це індивідуальна назва особи, на відміну від прізвища, яке служить родині й успадковується”¹⁵. Антропонімічні “прізвиська творяться з експресивних причин, але служать ідентифікації...”¹⁶. Вони надаються людям і використовуються у визначеному середовищі. Прізвисько “виступає в неофіційних контактах у адресативній функції замість імені”¹⁷. Прізвище – “це власна назва, спадкове визначення людини, яке передається від батька, а іноді від матері дитині”¹⁸. Псевдоніми найчастіше обираються або створюються самими об’єктами називання. Люди приймають псевдоніми для того, щоб приховати відоме оточуючим справжнє ім’я та прізвище¹⁹.

Польська система власних назв людей набула майже сьогодишнього вигляду лише у XVIII ст., а до того часу використовувалася спочатку одноіменна система називання, пізніше почали застосовувати двоіменну систему (найраніше для шляхти, потім для багатих міщан, згодом для селян)²⁰. Тому по відношенню до власних назв, зафіксованих на найдавнішому синхронному зрізі, ми використовуватимемо термін старопольські антропоніми, виділяючи в їх межах (з об’єктивних причин існування можливості здійснення такого виокремлення) групу геральдичних назв.

Геральдичні назви – це “назви польських середньовічних родів, гербів та рицарських орденів”²¹.

Наше дослідження здійснюється на матеріалі власних назв, ексцерпованих зі Словника старопольських особових назв²², Етимологічно-мотиваційного словника старопольських особових назв (зокрема, першого тому, присвяченого відапелятивним особовим назвам²³, та шостого тому, присвяченого геральдичним назвам²⁴), Словника імен, уживаних сьогодні в Польщі²⁵, Словника прізвищ, уживаних сьогодні в Польщі²⁶, Словника імен²⁷, Словника прізвищ поляків²⁸, Словника відапелятивних прізвищ поляків²⁹, а також із монографій А. Цеслікової³⁰, Ч. Косиля³¹, К. Сковронек³² та Р. Лободзінської й Л. Томчак³³.

Александра Цеслікова, аналізуючи старопольські відапелятивні особові назви, писала, що “існує два способи творення власних назв від загальних: 1. шляхом словотвірної деривації, 2. шляхом онімізації, тобто переходу з класу апелятивів до класу антропонімів внаслідок зміни функції”³⁴.

Серед вибраних для аналізу антропонімів на підставі критерію типу похідності ми виокремили 3 групи власних назв: 1) семантично мотивовані лексемою *kwiat*; 2) семантико-словотвірні деривати лексеми *kwiat*; 3) антропоніми іншомовного походження, які дублюють польську твірну основу *kwiat*.

1. Семантична мотивованість лексемою *kwiat* (‘квітка’).

Лексемою *kwiat* та її демінутивними й аугментативними формами (напр., зменшувально-пестливими: *kwiatek*, *kwiatuszek*) у польській мові семантично мотивована низка антропонімів, які ми зараховуємо до неосемантизмів, або онімізованих апелятивів (оскільки форма залишається незмінною, проте первісно апелятивна лексема починає виконувати функції власної назви).

На рівні старопольської мови серед особових назв функціонували такі неосемантизми, похідні від лексеми *kwiat*: *Kwiat*³⁵; *Kwiatek*³⁶; *Kwiatuszek*, *Kwiatyszek*, *Kwiecie*³⁷; *Kwiecik*³⁸; *Kwiet*³⁹; *Kwietek*⁴⁰.

Серед них виокремлюють старопольські імена *Kwiatek*, *Kwiecik*⁴¹ та старопольське прізвисько *Kwiecik*⁴².

Серед прізвищ, уживаних у сучасній Польщі, внаслідок неосемантизації апелятива *kwiat* виникли такі: *Kwiat*, *Kwiatyszek*⁴³; *Kwiatek*, *Kwiatuszek*⁴⁴; *Kwiecie*⁴⁵; *Kwiet*⁴⁶.

Крім транслокації (за термінологією З. Ковалик-Калети⁴⁷) однослівних апелятивів, фіксуються випадки лексикалізації словосполучень та подальшої зміни їхньої функції, тобто онімізації. У старопольській мові існувало кілька антропонімів, похідних від словосполучень із головним словом *kwiat*. Власна назва *Biały Kwiat*⁴⁸ є неосемантизованим іменниково-прикметниковим словосполученням. А в антропонімі *Różanykwiat*⁴⁹ відбулося утворення складного слова на підставі іменниково-прикметникового словосполучення (при чому, крім того, що головним словом є *kwiat*, залежний прикметник теж є похідним від назви сорту квітки *różany* ('трояндовий') < *róża* ('троянда')) та його неосемантизація.

2. Семантико-словотвірна мотивованість лексею *kwiat*.

2.1. Старопольські антропоніми, мотивовані лексею *kwiat* (крім представлених у пункті 1.) є її семантико-словотвірними дериватами. Старопольські власні назви перебувають щодо апелятива у відношеннях опосередкованої похідності. Роль проміжної ланки можуть виконувати словотвірно деривовані апелятиви й оніми (детальніше див. нижче).

Нами були виявлені такі семантико-словотвірні деривати лексеми *kwiat*: *Kwiataniowski*, *Kwiatkowicz*(z), *Kwiatniowski*, *Kwiataniowski*, *Kwiatusza*, *Kwietoniowski*, *Kwietusza*⁵⁰; *Kwiatecki*, *Kwiatewicz*, *Kwiatka*, *Kwiatke*, *Kwiatkiewicz*, *Kwiatkowicz*, *Kwiaton*, *Kwiatorz*, *Kwiatos*, *Kwiatosz*, *Kwiatos*, *Kwiatoszewski*, *Kwiatowski*, *Kwiatuła*, *Kwiatusiński*, *Kwiatuszewski*, *Kwiatuszyński*, *Kwieciarz*, *Kwiecień*, *Kwieten*⁵¹; *Kwiatkowicz*, *Kwietuszka*⁵²; *Kwiatkowski*, *Kwiatoniowski*⁵³; *Kwiatkowa*, *Kwieciarek*, *Kwiecisz*, *Kwietko*, *Kwietnin*, *Kwieton*⁵⁴; *Kwiatko*, *Kwiaton*⁵⁵.

Серед перелічених антропонімів є як імена (напр., *Kwiecisz*, *Kwietusza*⁵⁶), так і патронімічні назви (напр., *Kwiatka*⁵⁷), назви дружин (напр., *Kwiatkowa*⁵⁸), назви власників маєтків (напр., *Kwiatkowski*⁵⁹). А відтак можемо стверджувати, що роль проміжної ланки між вихідною лексею *kwiat* та наведеними вище семантико-словотвірними дериватами можуть виконувати

– апелятиви (напр., *kwiat* > *kwieciarz* 'квітникар' > *Kwieciarz* 'особова назва'; *kwiat* > *kwiecień* 'квітець' > *Kwiecień* 'особова назва'),

– антропоніми (напр., *kwiat* / *kwiatek* > *Kwiatek* 'особова назва' > *Kwiatka* 'патронімічна назва'; *kwiat* > *Kwiat* 'особова назва' > *Kwiatkowa* 'назва дружини'),

опосередкованої семантико-словотвірної деривації (напр., *Florian* < *Florianus* ‘належний Флорусові’ < *Florus* ‘Флорій’ < *florus* ‘квітучий, блискучий’⁶³ < *flos* ‘квітка’).

У сучасній польській мові функціонують такі імена із латинським коренем *flos, flor-*: *Flor m, Flora f, Floreal m, Florek m, Florentina f, Florentine f, Florentyn m, Florentyna f, Floria f, Florian m, Floriana f*⁶⁴; *Florentyna f, Florian m*⁶⁵; *Florianna* (варіант: *Floriana*)⁶⁶. Як видно, серед цих імен є й гібридні утворення, напр., *Florek*⁶⁷, до складу якого входить латинська основа *flor-* та польський суфікс *-ek*.

Важливо підкреслити, що шар латинських запозичених антропонімів є досить давнім, адже на рівні старопольської мови він представлений багатьма одиницями: *Flor, Flora, Florella, Florencic, Florencyja, Florentinus, Florentius, Floriana, Florianus, Floryjan, Floryjana, Flos* та ін.⁶⁸.

У лексикографічних джерелах зафіксовано такі уживані в сучасній Польщі прізвища із запозиченим коренем *flos, flor-*: *Florczewski, Florencki, Floryn, Florczykiewicz, Florkowicz*⁶⁹; *Florja, Florjan, Florjanczyk, Florjanowicz, Florjańczyk, Florjański, Flos, Flosik, Fłosiński*⁷⁰.

На нашу думку, їх можна розглядати як формації, похідні від власних назв: антропонімів (напр., *Florian, Florianc, Florianczyk, Florianowicz* – від імені *Florian*⁷¹) чи топонімів (напр., *Florianowski* від топонімів *Florianów, Florianowo*⁷¹). При цьому важливо пам’ятати, що прізвище *Florian* є результатом неосемантизації імені *Florian*, а прізвища *Florianczyk* чи *Florianowicz* виникли внаслідок творення від запозиченої антропооснови *Florian-* за допомогою питомих суфіксів *-czyk* та *-owicz*. За цією ж схемою утворилися від латинського кореня топоніми *Florianów* (*Florian-* + *-ów*), *Florianowo* (*Florian-* + *-owo*).

3.2. Похідні від німецького кореня *Blume* ‘квітка’.

Серед імен сучасних поляків зафіксовано два антропоніми, утворені від німецької основи: *Bluma, Blima*⁷². Походження цих імен можна пояснити двома способами. Якщо від запозиченої адаптованої німецької лексеми *Blume* шляхом неосемантизації був утворений антропонім *Blume, Blime*, то похідна патронімічна назва мала форму *Bluma, Blima*. Остання почала використовуватися у функції імені, тобто відбулася чергова неосемантизація. Другий спосіб пояснення – творення імені від іншомовного кореня питомими словотвірними засобами, результатом чого є гібридна антропонімна конструкція: *Blum-+-a, Blim-+-a*.

У старопольській мові функціонували антропоніми *Blimilo*, *Blumilo*⁷³, які ми схильні розглядати як гібридні конструкції, утворені від німецького кореня *Blum-* (адаптована форма *Blim-*) за допомогою форманта *-ilo*.

Цікавою гібридною формацією є прізвище *Blimek*⁷⁴, утворене від адаптованого німецького кореня *Blim-* та польського суфікса *-ek*. Інше прізвище, *Blimel*⁷⁴, є адаптованим запозиченням із німецької мови, похідним від названого кореня.

3.3. Похідні від французького кореня *fleur* ‘квітка’.

У сучасній польській системі антропонімів функціонує два імені, похідних від французького *fleur*: *Fleur f*, *Fliriana f*⁵. У першому випадку маємо справу із неадаптованим запозиченням (очевидно, на ґрунті французької мови відбулася онімізація апелятива *fleur*, а утворена таким чином власна назва була запозичена до польської мови). У другому випадку ідеться про словотвірну деривацію за продуктивною моделлю (пор. *Zuzanna*, *Joanna*, *Marianna* і т. д.) від адаптованого французького кореня.

3.4. Похідні від болгарського кореня *цвят* та сербського, хорватського – *цвет* ‘квітка’.

На ґрунті південнослов’янських мов від болгарського кореня *цвят* та сербського, хорватського – *цвет* утворені відповідні антропоніми *Cwiatkow* та *Cwiećko*, які були запозичені до польської мови у функції прізвищ: *Cwiatkow*, *Cwiećko*⁷⁶.

Цікаво, що поляки використовують болгарський корінь *цвят* також сьогодні в інтернет-комунікації для творення інтернет-псевдонімів, званих ксивами, напр.: *Cwiat* – Michał Kwiatek⁷⁷.

Підсумовуючи відомості про польські антропоніми, мотивовані лексемою *kwiat* (‘квітка’), можемо зробити висновок, що від старопольських часів до сьогодення мотивація антропонімів названим апелятивом є живою, продуктивною дериваційною моделлю.

Важливою тенденцією в системі власних назв є явище семантичної редуплікації, тобто використання тієї ж моделі семантичної деривації засобами не лише польської, але й іноземних мов: латинської, німецької, французької, болгарської, сербської. Завдяки цьому процесові ніби відбувається багаторазове нашарування, підсилення квіткового концептуального коду в антропонімах.

С. Роспанд писав, що стиль називання людей не є випадковим. Він залежить від чогось, що автор визначає терміном *дух народу*: “він відбивається в мові, а відтак у його творіннях, які ми називаємо власними назвами...”⁷⁸. Оскільки пропріальна лексика так само, “як інші мовні сфери, виникає й розвивається в рамках культури, є її результатом та “дзеркалом”⁷⁹, можна стверджувати, що квіти є важливим, аксіологічно навантаженим фрагментом польської мовної картини світу.

Взаємодія квіткового та людського концептуального кодів виявляється не лише у вигляді лексико-семантичної мотивованості антропонімів лексею *kwiat*, але й її гіпонімами. Дослідити цей аспект міжкодової взаємодії, а також висвітлити інші ми плануємо в подальших працях .

*Ця стаття підготована у 2009 р. під час стажування у Відділі Текстології та Граматики Сучасної Польської Мови Університету імені Марії Склодовської-Кюрі під керівництвом проф., док. філол. наук Є. Бартмінського в межах наукової стипендії, наданої Касою ім. Юзефа Мьяновського Фонду польської науки; ¹Снитко Е. С., Кулинич И. А. Русский язык в этнолингвистическом освещении: Лекционный курс. – К., 2005. – С. 18; ²Słownik stereotypów i symboli ludowych / Koncepcja całości i red.: J. Bartmiński, zast. red.: S. Niebrzegowska. – Lublin, 1996, 1999. – Т. 1: Kosmos. – Cz. 1: Niebo, światła niebieskie, ogień, kamienie; cz. 2: Ziemia, woda, podziemie; ³Славянские древности: Этнолингвистический словарь / под ред. Н. И. Толстого. – М., 1995-2008. – Т. 1-4; ⁴Панасенко Н. И. Народная медицина и удивительный мир растений глазами филолога, или диссертация на тему... – К., 2005. – 232 с.; ⁵Pastusiak K. Pogranicze polsko-białorusko-ukraińskie w świetle danych językowych i etnograficznych na podstawie nazw roślin. – Warszawa, 2007. – 417 s.; ⁶Piekarczyk D. Kwiaty we współczesnym językowym obrazie świata.– Lublin, 2004. – 241 s.; ⁷Szcześniak K. Świat roślin światem ludzi na pograniczu wschodniej i zachodniej Słowiańszczyzny. – Gdańsk, 2008. – 410 s.; ⁸Bartmiński J. O profilowaniu i profilach raz jeszcze // O definicjach i definiowaniu / Red. J. Bartmiński, R. Tokarski. – Lublin, 1993. – S. 269-275; ⁹Bartmiński J., Niebrzegowska S. Profile a podmiotowa interpretacja świata // Profilowanie w języku i w tekście / Pod red. J. Bartmińskiego, R. Tokarskiego. – Lublin, 1998. – S. 211-224; ¹⁰Кодови словенских култура / Гл. уредник Д. Аждачић. – Београд, 1996. – Број 1: Бильке. – 121 с.; ¹¹Jezyk a kultura. – Wrocław, 2001. – Т. 16: Świat roślin w języku a kulturze / Pod red. A. Dąbrowskiej, I. Kamińskiej-Szmaj. – 281 s.; ¹²Непоп-Айдачич Л. В. Стереотип квітки в польській мові та культурі (на матеріалі словників польської мови). Частина 1 // Вісник Харківського університету. – Серія: філологія. – 2008. – № 787. – Вип. 52. – С. 63–67; Непоп-Айдачич Л. В.

Стереотип квітки в польській мові та культурі (на матеріалі фольклорних записів О. Кольберга) // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць / Відп. ред. О. І. Чередниченко. – К., 2008. – Вип. 24. – Ч. 2. – С. 316–321; ¹³Толстая С. М. Пространство слова. Лексическая семантика в общеславянской перспективе. – М., 2008. – С. 336; ¹⁴Там само. – С. 334; ¹⁵Malec M. Imiona // Polskie nazwy własne: Encyklopedia / pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko. – Kraków, 2005. – Wyd. II. – S. 97; ¹⁶Cieślíkowa A. Przewiska // Polskie nazwy własne: Encyklopedia / pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko. – Kraków, 2005. – Wyd. II. – S. 120; ¹⁷Там само. – С. 120; ¹⁸Rymut K. Nazwiska // Polskie nazwy własne: Encyklopedia / pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko. – Kraków, 2005. – Wyd. II. – S. 143; ¹⁹Cieślíkowa A. Pseudonimy // Polskie nazwy własne: Encyklopedia / pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko. – Kraków, 2005. – Wyd. II. – S. 135; ²⁰Rymut K. Nazwiska Polaków. Słownik historyczno-etymologiczny. – Kraków, 1999. – T. 1. – S. XXI-XXIV; ²¹Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych / Pod red. A. Cieślíkowej, M. Malec, K. Rymuta. – Kraków, 1995. – Część 6: Nazwy heraldyczne / oprac. M. Bobowska-Kowalska. – S. V; ²²Słownik staropolskich nazw osobowych / pod red. i ze wstępem W. Taszyckiego. – Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1965-1987. – T. I-VII; ²³Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – Kraków, 2000. – Część 1: Odapelatywne nazwy osobowe / oprac. A. Cieślíkowa przy współudziale J. Szymowej i K. Rymuta. – 379 s.; ; ²⁴Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – Kraków, 1995. – Część 6: Nazwy heraldyczne / oprac. M. Bobowska-Kowalska. – 72 s.; ²⁵Słownik imion współcześnie w Polsce używanych / wydał K. Rymut. – Kraków, 1995. – 439 s.; ²⁶Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych / wydał K. Rymut. – Kraków: IJP PAN, 1992-1994. – T. I-X; ²⁷Grzenia J. Słownik imion. – Warszawa, 2002. – 362 s.; ²⁸Rymut K. Nazwiska Polaków. Słownik historyczno-etymologiczny. – Kraków, 1999-2001. – T. 1-2; ²⁹Tomczak L. Słownik odapelatywnych nazwisk Polaków. – Wrocław, 2003. – 308 s.; ³⁰Cieślíkowa A. Staropolskie odapelatywne nazwy osobowe. Proces onimizacji. – Wrocław, Warszawa, Kraków, 1990. – 237 s.; ³¹Kosyl Cz. Forma i funkcja nazw własnych. – Lublin, 1983. – 148 s.; ³²Skowronek K. Współczesne nazwisko polskie. Studium statystyczno-kognitywne. – Kraków, 2001. – 216 s.; ³³Łobodzińska R., Tomczak L. Współczesne przewiska polskie. Analiza formalna i znaczeniowa. – Warszawa, Wrocław, 1988. – 132 s.; ³⁴Cieślíkowa A. Staropolskie odapelatywne nazwy osobowe... Op. cit. – S. 5; ³⁵Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; ³⁶Słownik etymologiczno-motywacyjny... – Cz. 1. – S. 139; Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; . Cieślíkowa A. Staropolskie odapelatywne nazwy osobowe... Op. cit. – S. 17; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 217; ³⁷Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; ³⁸Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – T. 1. – S. 139; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 218; ³⁹Rymut K.

Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 218; ⁴⁰Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – T. 1. – S. 139; Cieślukowa A. Staropolskie odapelatywne nazwy osobowe... Op. cit. – S. 17; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 218; ⁴¹Malec M. Imię w polskiej antroponimii i kulturze. – Kraków, 2001. – S. 74; ⁴²Cieślukowa A. Przewiska... Op. cit. – S. 131; ⁴³Tomczak L. Op. cit. – S. 148-149; Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 5. – S. 489; ⁴⁴Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 5. – S. 489; ⁴⁵Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 5. – S. 490; ⁴⁶Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 5. – S. 491; ⁴⁷Kowalik-Kaleta Z. Strukturalistyczna a strukturalna klasyfikacja nazwisk // Polonica. – 1983. – IX. – S. 236; ⁴⁸Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – T. 1. – S. 139; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 218; ⁴⁹Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 2. – S. 367-368; ⁵⁰Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 217-218; ⁵¹Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; ⁵²Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – T. 1. – S. 139; ⁵³Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 217-218; ⁵⁴Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – T. 1. – S. 139; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 217-218; ⁵⁵Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – T. 1. – S. 139; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 217-218; Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; ⁵⁶ Malec M. Imię... Op. cit. – S. 74; ⁵⁷Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; ⁵⁸Słownik etymologiczno-motywacyjny... Op. cit. – T. 1. – S. 139; Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 3. – S. 217-218; ⁵⁹Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 503; ⁶⁰Słownik imion współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – S. 229; ⁶¹Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 5. – S. 489-492; ⁶²Skowronek K. Op. cit. – S. 186-191; ⁶³Grzenia J. Op. cit. – S. 127-128; ⁶⁴Słownik imion współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – S. 134; ⁶⁵Grzenia J. Op. cit. – S. 127-128; ⁶⁶Słownik imion współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – S. 134; Grzenia J. Op. cit. – S. 127-128; ⁶⁷Słownik imion współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – S. 134; ⁶⁸Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 2. – S. 48; ⁶⁹Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 197; ⁷⁰Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 3. – S. 137; ⁷¹Rymut K. Nazwiska Polaków... Op. cit. – T. 1. – S. 197; ⁷²Słownik imion współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – S. 57; ⁷³Słownik staropolskich nazw osobowych... Op. cit. – T. 1. – S. 168; ⁷⁴Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 5. – S. 489; ⁷⁵Słownik imion współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – S. 134; ⁷⁶Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych... Op. cit. – T. 2. – S. 223; ⁷⁷ел. пецыпс: <<http://www.kwiatek.one.pl>>; ⁷⁸Rospond S.

Наєнко Г.М., к. філол. н., доц. (м. Київ)

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ НАУКОВИХ ТВОРІВ ЙОАНИКІЯ ГАЛЯТОВСЬКОГО: ДО ПРОБЛЕМИ АВТОРСЬКОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ

Розглянуто особливості інтертекстуальності науково-практичних трактатів Й. Галятівського в аспекті семантичної структури та показників індивідуального стилю.

The article deals with the intertextuality of J. Galatovskij's scientific-practical treatises in the aspects of the semantics structure and individual author's style.

Науковий текст розглядається сучасним мовознавством як „продукт актуалізованого процесу функціонування мови у специфічній сфері наукової діяльності та спілкування”¹. Це впливає з розуміння мови в категоріях поведінки та дії: „Мова – не тільки засіб здобуття та передачі знань, але й опредмечування знань, що відбувається в його своєрідній структурі, а крім того – і певна життєва форма. Хто вміє користуватися мовою, той користується певною стратегією орієнтації в світі, певною інтерпретацією людського середовища, певною схемою поведінки...”².

Аналіз смислової структури наукового тексту дозволяє спостерегти глибоку якісну перебудову екстралінгвального в текстове (власне мовне) при залученні його до текстотвірної діяльності суб'єкта³.

Інтертекстуальність наукового тексту конкретизується загальними ідеями про спадкоємність наукового знання; критичне переосмислення традицій та крок вперед; усвідомленням пульсуючого розвитку та спіралеподібної організації наукового знання; поняттями про його динамічність та поступовість розвитку. Виступаючи проявом більш загальної категорії інтерсеміотичності⁴, вона забезпечує також розкриття такої ознаки наукового тексту як генерування нових смислів через взаємодію з багатьма смисловими системами⁵. Її розглядають як категорію „розгерметизації”, відкритості тексту, однієї смислової системи до іншої. У зв'язку з